

Av LIS LANDMARK

Foto: Bukowskis auktioner, Gabriel Uggla, Carl Lindhe, Nationalmuseum

BERNDT FRIBERG

(1899-1981) keramiker

"Var väl som alla andra barn i Höganäs", enligt honom själv. Snarare hade han väl trott att det var snickare han skulle bli som vuxen. Men när folkskolan var avslutad, fick han som 13-åring bli hantlangare vid stenkärlsavdelningen på Höganäsbolaget. Där sprang han ärenden åt en konstnär vid namn Carl Milles, och passade då och då på att "tjuvdreja", så när han efter de första tre åren anställdes som drejare, var detta något han redan prövat på. Drejaryrket vid Höganäs kunde vara slitsamt – arbetsdagen började klockan sex på morgonen, och till klockan åtta på kvällen förväntades en drejare ha hunnit tillverka 25 krukor vid drejskivan.

Yrket gick i släkten, en morbror blev hans lärare, och drejskivan han satt vid hade varit morfars.

På tre månader hade han lärt sig tekniken.

Efterfrågan på duktiga drejare var stor på 20-talet och Berndt Friberg gick mellan en rad olika fabriker – i Svedala, Ystad, Visby – för att efter 10 år återigen slå sig ner i Höganäs. Vid 30-talets mitt nappade han på en annons från Gustavsberg, och for till Stockholm för att provdreja. Det ledde till anställning som drejare åt den konstnärlige ledaren Wilhelm Kåge.

Samtidigt arbetade han med sin egen produktion, på de klassiskt formade och kinainspirerade vaserna som stod i skarp kontrast till kollegan Stig Lindbergs lekfullhet. "Färgerna på hans skålar och vaser är diskreta som vårblommorna" skrev konstkritikern Nils Palmgren i Aftonbladet 1954, då Berndt Friberg hade sin första separatutställning, på NK i Stockholm.

Fribergs lågmälda keramiska språk höll sig inom ett fåtal huvudformer. Till vänster en vas baserad på klotformen. Andra former inspirerades av naturen – till exempel päron och kalebasser. De höga vaserna har små variationer, i några inträder en liten kantighet, andra får tydligt markerade axlar. Th på nästa sida Fribergs eget formbibliotek i svarta silhuetter, ur boken *Berndt Friberg, keramiker*.

BERNDT FRIBERG

- mästare på glasyrer och miniatyrer

Klassiska Fribergformer – fyra blankglaserade vaser och två skålar av stengods tillverkade vid Gustavsbergs studio olika årtal. Höjd 3,5-11 cm. Sålades på Bukowskis auktioner förra året för 6 800 kr.

CHECKLISTA för Berndt Fribergs keramik

- Stengods i smäckra enhetliga former, klassiska slanka vaser och tunna skålar.
- Monokroma glasyrer, ofta med ett fläckigt mönster och len yta, s k harpalsglasyr. Den tidiga produktionen är i blå respektive brun färgskala, under 40-talet ljusa pastellfärger, under 50-talet häftigare färger och klarare glasyrer.
- Skickligt drejade miniatyrer, några så små som en fingertopp, i allra högsta kvalitet.

Under många timmars drejande av Höganäs syltkrukor finslipades Berndt Fribergs drejningsteknik.

LÄS MER!

BERNDT FRIBERG Keramiker (Nordisk rotogravyr), av Ulf Hård af Segerstad, 1964, leta på antikvariaten.

MÄRKNINGEN

I anslutning till stämplarna använde Berndt Friberg ett bokstavssystem för att ange produktionsåret. År 1941 angavs med ett versalt K, fortsatte i alfabetsordning fram till Ö, för 1958. Därefter började han från gement a för 1959. Efter 1974-75 skrev han ut hela årtalet.

MINIATYRERNA

Miniatyrerna var Berndt Fribergs specialitet, de första visades på en utställning 1945. Många menar att hans miniatyrer håller så hög kvalitet att de tål en granskning i mångdubbel förstoring. De minsta är bara några centimeter höga, på vykortet här nedan i samlade i hans egen hand 1978.

